

REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 21-02-2024

Mødedato Onsdag d. 21. februar 2024 kl. 08:30

Mødested Rådhuset, lokale 224

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Studietur til Hamborg for By- og Kulturudvalget.....	4
Godkendelse af revideret arbejdsklausul og sociale klausuler.....	6
Odense Kommunes styrkede indsats mod negativ social kontrol - endelig afrapportering.....	14
Handleplaner for Odense Fjord og Odense Å - godkendelse af udkast til offentlig høring.....	18
B-sag: Budgetproces og rammeudmelding for Budget 2025 og overslagsårene 2026-2028.....	23
B-sag: Arbejdsklausuler i Odense Kommunes selskabers erhvervslejekontrakter.....	36
B-sag: Sagsbehandlingstider i Borgmesterforvaltningen 2023.....	38
D-sag: Foretræde fra Fjernvarme Fyn.....	40

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-2-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Økonomiudvalgets møde den 21. februar 2024.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Studietur til Hamborg for By- og Kulturudvalget

00.05.11-G01-2-24

Resume

Den 20. december 2023 blev By- og Kulturudvalget orienteret om, at der tilrettelægges en todages studietur for udvalget til Hamborg den 15.-16. maj 2024. Formålet med studieturen er at få inspiration og indblik i, hvordan Hamborg har arbejdet med bæredygtig byudvikling, særligt ved området HafenCity samt, hvordan Hamborg har arbejdet med at integrere kulturen i byudviklingen.

By- og Kulturforvaltningen fremlægger i denne sag rejsemål, formål, program og rammer for By- og Kulturudvalgets studietur til Hamborg til godkendelse. Hvis byrådet godkender sagen, vil By- og Kulturforvaltningen gå videre med den konkrete planlægning og indgå aftaler med besøgssteder.

Effekt

Sagens karakter gør, at det ikke er relevant at vurdere effektskabende konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender By- og Kulturudvalgets todages studietur 2024 til Hamborg.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingen.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

Jævnfør Odense Kommunes regulativ for byrådsmedlemmers deltagelse i udenlandsrejser har udvalgsmedlemmer i Odense Kommunes fagudvalg mulighed for at tage på rejser til udlandet, hvis det kan have betydning for varetagelsen af udvalgets opgaver.

Formålet med en studietur til Hamborg i maj 2024 er, at turen skal bidrage til By- og Kulturudvalgets muligheder for at arbejde med Odenses udvikling. Studieturen vil give udvalget ny viden og indblik i andre store byers erfaringer med konkrete udviklingsprojekter, herunder i særdeleshed hvordan Hamborg har arbejdet med at udvikle sit havneområde HafenCity. Samtidig vil udvalget få inspiration til, hvordan der kan arbejdes med at integrere kulturelle tendenser i byudviklingen. Dette er særlig relevant i forhold til den kommende byudvikling af Odense.

Havnen i Hamborg har undergået en stor transformation og udgør en unik mulighed for at lade sig inspirere i et byudviklingsperspektiv. Tidligere var HafenCity primært forbeholdt virksomheder, men man har de senere år arbejdet meget aktivt med at skabe en blandet bydel med plads til flere boliger, rekreative muligheder m.m. Samtidig er Hamborg en meget mangfoldig bydel, der giver mulighed for, at udvalget ligeledes kan lade sig inspirere med hensyn til, hvordan forskellige kulturmiljøer- og tilbud vil kunne integreres i byudviklingen.

Det nærmere program er under udarbejdelse. Det planlægges i videst muligt omfang, at studieturen kombinerer rundvisninger på oplagte fysiske placeringer med oplæg fra relevante beslutningstagere, arkitekter og kulturpolitiske aktører i Hamborg.

Tentativt program med forbehold for ændringer i forbindelse med den nærmere planlægning:

Tidspunkt	Aktivitet 15. maj
Morgen	Tog til Hamborg samt introduktion til studieturens program
Middag	Frokost og check-in på hotel
Tidlig eftermiddag	Rundvisning i HafenCity med guidet tur (evt. cykel)
Eftermiddag	Besøg på Hamborg rådhus. Oplæg om bl.a. byudvikling fra personer/beslutningstagere, der indgår i byudvikling omkring HafenCity. Samt embedsmænd, arkitekter, kulturpolitiske aktører
Eftermiddag	Tilbage på hotellet
Aften	Middag
Aften	Ud og se steder i Hamborg, hvor kultur- og byudvikling er samtænkt

Tidspunkt	Aktivitet 16. maj
Morgen	Morgenmad
Formiddag	Sejltur på Elben
Middag	Frokost
Eftermiddag	Tog til Odense

Deltagere i turen vil være By- og Kulturudvalget, chefgruppen (fem personer) samt én ekstern turguide, der står for den praktiske afvikling af studieturen.

Videre behandling

Hvis byrådet godkender sagen, vil By- og Kulturforvaltningen gå videre med den konkrete planlægning og sikre, at der indgås aftaler med relevante besøgssteder mv.

Efter turen udarbejdes en rejserapport, som By- og Kulturudvalget skal godkende, og som derefter sendes til orientering i Økonomiudvalget.

Økonomi

Udgifterne til studieturen bliver finansieret inden for By- og Kulturudvalgets ramme og påvirker derfor ikke kommunens kassebeholdning.

By- og Kulturforvaltningens overslag på turens samlede udgifter er forventeligt på 8.000 kr. pr. deltager.

Punkt 3: Godkendelse af revideret arbejdsklausul og sociale klausuler

88.00.00-G01-75-23

Resume

Det er nu ti år siden, at Odense Kommunes byråd vedtog den nuværende arbejdsklausul. Der er gjort en lang række erfaringer både i Odense Kommune, i de kommunale selskaber og i de øvrige fynske kommuner, der tilsammen danner grundlag for en opdatering af arbejdsklausulen. Der foreslås en række tilpasninger, som hovedsageligt er udtryk for præciseringer, der skal skabe større klarhed.

Den reviderede klausul er drøftet i Økonomiudvalget den 11. oktober 2023. Den er desuden den 2. november 2023 i Kommunaldirektørforum Fyn og den 30. november 2023 i Borgmesterforum Fyn indstillet til godkendelse i de fynske byråd, og den forventes således at blive det nye fælles fynske udgangspunkt.

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at byrådet godkender den reviderede arbejdsklausul, således at den fremadrettet vil være den gældende arbejdsklausul i Odense Kommune.

Det indstilles desuden, at der foretages en konsekvensrettelse og en præcisering af ejerpolitikken for selskaberne.

Byrådet vedtog – også for ti år siden – beskæftigelses- og lærlingeklausuler samt et vejledningsmateriale hertil. Der indstilles derfor også en opdatering af dette materiale.

Det er anden gang at nærværende sag dagsordensættes i Økonomiudvalg og byråd. Årsagen dertil er, at det ved Økonomiudvalgets behandling den 24. marts 2024 blev besluttet, at sagen inkl. materiale skulle sendes i høring ved relevante parter. Afledt af indholdet i høringssvarene er det Borgmesterforvaltningens vurdering, at det er god skik, at der bliver udarbejdet et samlet notat, der både belyser og besvarer høringssvarenes indhold. Dette for at sikre at både høringssparter og offentligheden generelt har et bedre grundlag for at forholde sig til sagens faktiske indhold på.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at byrådet godkender:

1. Den reviderede arbejdsklausul, således at den fremadrettet vil være den gældende arbejdsklausul i Odense Kommune.
2. Økonomiudvalget bemyndiges til at træffe beslutning om eventuelle mindre, senere tilpasninger af arbejdsklausulen.
3. Økonomiudvalget bemyndiges til at godkende eventuelle senere særversioner af arbejdsklausulen, der er tilpasset særlige brancher.
4. Konsekvensrettelse og præcisering i ejerpolitikken for selskaberne, jf. sagsfremstillingen.
5. Arbejdet med beskæftigelses- og lærlingeklausuler sker med udgangspunkt i de vedlagte skabeloner, som løbende tilpasses af Borgmesterforvaltningen.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Rådmændene Søren Windell, Tommy Hummellose, Christoffer Lilleholt samt udvalgsmedlem Claus Houden stemmer imod, da administrationen og bureaukratiet omkring de sociale klausuler for virksomhederne er blevet for store. Dette ses både i høringssvar og ved, at Odense Kommune ikke kan handle med 9 ud af 10 restaurationer. Det betyder, Odense Kommune som oftest kommer til at handle med de store aktører, og de små SMV'er, som Odense er bygget på, ikke har mulighed for at afsætte deres produkter til Odense Kommune. Venstre og Konservative ønsker, at Odense Kommune også handler med SMV'er og disse regler gør det besværligt. Vi ønsker sociale klausuler, men bureaukratiet omkring har et omfang, der reelt afskærer mindre virksomheder.

Sagsfremstilling

Tilretning af arbejdsklausulen

Odense Kommune vedtog i 2013 den nugældende arbejdsklausul. Arbejdsklausulen forpligter leverandøren og dennes underleverandører til - i forbindelse med udførelse af opgaven for Odense Kommune - at sikre de ansatte løn- og ansættelsesforhold på niveau med den mest repræsentative overenskomst på området. Det følger af den politiske beslutning, at arbejdsklausulen skal anvendes ved alle køb af tjenesteydelser og bygge- og anlægsydelse. Der gælder således ingen "bagatelgrænse", ligesom der ikke er vedtaget nogen emnemæssige undtagelser fra arbejdsklausulens anvendelsesområde.

Kontrolenheden i Borgmesterforvaltningen har siden 2013 haft til opgave at følge op på leverandørernes overholdelse af arbejdsklausulen. I den forbindelse er det erfaret, at arbejdsklausulen i sine formuleringer indeholder nogle uklarheder, som med fordel kan præciseres.

Kontrolenheden har desuden i sit arbejde med klausulen gjort sig følgende erfaringer, som danner grundlag for forslaget om tilretning af arbejdsklausulen:

- Der ses en stigende tendens til anvendelse af udenlandsk arbejdskraft, også på mindre projekter. Erfaringsmæssigt findes oftere løndumping hos udenlandsk end dansk arbejdskraft. Ofte optræder udenlandsk arbejdskraft ikke hos hovedleverandøren, men flere led nede i leverandørkæden.
- Den generelle mangel på arbejdskraft presser leverandørerne, hvorfor Kontrolenheden oplever længere og længere leverandørkæder på selv mindre projekter. Erfaringsmæssigt er sandsynligheden for overtrædelse større, jo længere leverandørkæden er.

På grund af ovennævnte forhold er indsatsen mod social dumping og brugen af arbejdsklausulen, herunder en velformuleret og praktisk anvendelig arbejdsklausul, potentielt vigtigere i dag, end det nogensinde har været.

Borgmesterforvaltningen har været i dialog med de kommunale selskaber og med de fynske kommuner om tilretning af arbejdsklausulen. Input herfra indgår som en del af grundlaget for tilretningen.

De foreslåede tilretninger af arbejdsklausulen har været drøftet i Økonomiudvalget den 11. oktober 2023. Siden drøftelsen i Økonomiudvalget i oktober har revideringen af den fælles fynske arbejdsklausul været forelagt Kommunaldirektørforum Fyn og Borgmesterforum Fyn. Der er i den forbindelse ikke kommet indsigelser mod ændringerne, og de enkelte kommuner skal derfor nu gennemføre en proces i egen kommune med henblik på at få klausulen vedtaget. Der kan i den forbindelse komme kommentarer eller spørgsmål fra de fynske kommuner til den reviderede klausul, men det er ikke forventningen, at det vil føre til ændringer.

Processen omkring vedtagelse af den reviderede arbejdsklausul i de øvrige fynske kommuner er i gang og som Borgmesterforvaltningen er orienteret, vedtages den i Nyborg Kommune den 30. januar 2024, i Assens Kommune den 31. januar 2024, i Faaborg-Midtfyns Kommune den 7. februar 2024, i Langelands Kommune den 26. februar 2024 og i Svendborg Kommune den 26. marts 2024. Tilbagemeldinger fra de resterende kommuner afventes.

På baggrund af Økonomiudvalgets drøftelse i oktober 2023 foreslås det, at Økonomiudvalget bemyndiges til at godkende eventuelle mindre tilpasninger af arbejdsklausulen, som senere måtte blive relevante. Eventuelle tilpasninger vil ikke ændre på den grundlæggende forpligtelse i arbejdsklausulen eller på muligheden for effektivt at håndhæve klausulen.

De tilretninger af den nuværende arbejdsklausul, der med denne sag foreslås godkendt, er primært præciseringer, som skaber større klarhed for alle parter. Tilpasningerne falder i nedenstående kategorier. En uddybning af de enkelte tilretninger fremgår af bilag 1. Den nuværende og den reviderede arbejdsklausul er vedlagt som henholdsvis bilag 2 og 3.

Det er anden gang, at nærværende sag dagsordensættes i Økonomiudvalget og byrådet. Det skyldes, at det ved Økonomiudvalgets behandling den 24. marts 2024 blev besluttet, at sagen inkl. materiale skulle sendes i høring ved relevante parter. Borgmesterforvaltningen modtog i alt seks høringssvar. De indkomne høringssvar blev vedlagt som bilag til byrådets behandling af sagen den 7. februar, og er ligeledes vedlagt denne sag som bilag.

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at indholdet i høringssvarene er både saglige og velreflekterede. Afledt af indholdet i høringssvarene er det Borgmesterforvaltningens vurdering, at det vil være god skik, når flere af høringssparterne påpeger samme elementer i sagen, at der bliver udarbejdet et samlet notat, der både belyser og besvarer høringssvarenes indhold. Dette for at sikre at både høringssparter og offentligheden generelt har et bedre grundlag for at forholde sig til sagens faktiske indhold på.

Notat, der både belyser og besvarer de dele af høringssvarene, der giver anledning dertil, er vedlagt.

De foreslåede ændringer

1. Krav til leverandørerne i forbindelse med kontrol

Der foreslås en række tilpasninger, som efter sin ordlyd er nye i forhold til den gamle klausul, men som svarer til den praksis, der har været i kontrolarbejdet de seneste år, og som har vist sig nødvendig for at kunne gennemføre retvisende kontroller. Det drejer sig om krav til billedlegitimation, opbevaring af dokumentation efter kontraktudløb, at lønsedler mv. ikke anonymiseres samt, at udbetaling af løn sker via et digitalt betalingssystem.

2. Enkeltmandsvirksomheder, der udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår

Der ses en stigende tendens til, at en virksomhed i stedet for at ansætte medarbejdere hyrer personer ind som selvstændige enkeltmandsvirksomheder, uagtet at personerne reelt udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår. Allerede i dag betragtes en sådan konstruktion som en omgåelse af arbejdsklausulen, og der stilles derfor i praksis også krav om løn- og arbejdsvilkår på overenskomstniveau for enkeltmandsvirksomheder, der udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår. Derfor foreslås dette tydeliggjort i ordlyden af den nye version af arbejdsklausulen.

Problemstillingen betegnes populært som brug af ”falske selvstændige”. I arbejdsklausulen anvendes denne betegnelse ikke.

3. Oplysning om underleverandører

Erfaringsmæssigt er risikoen for overtrædelse af arbejdsklausulen større, jo længere leverandørkæden er. Det er derfor afgørende for muligheden for at føre et risikobaseret tilsyn, at leverandører giver kommunen besked om brugen af underleverandør, inden arbejdet udføres. Af den nuværende arbejdsklausul følger en pligt for leverandøren til at orientere kommunen om brugen af underleverandører. I den nye version foreslås det inddækket, hvordan og hvornår orientering skal ske. Det er desuden præciseret, at manglende indberetning af underleverandør medfører bod.

4. Overtrædelser af arbejdsklausulen i andre kontrakter kan indgå i misligholdelsesvurderingen

I den nye arbejdsklausul foreslås det, at leverandørens misligholdelse af arbejdsklausulen i andre kontrakter mellem Odense Kommune og leverandøren kan indgå i vurderingen af, hvorvidt den enkelte kontrakt er misligholdt. Dette er en skærpelse i forhold til tidligere. Baggrunden herfor er, at man har brug for at sikre, at leverandøren ikke kan spekulere i systematisk at begå mindre overtrædelser af arbejdsklausulen på flere kontrakter, uden at vi samlet set kan betragte det som væsentlig (og dermed hævebegrundende) misligholdelse. Det kan fx være relevant, hvor der ses et mønster i, at leverandøren ikke indberetter underleverandører eller ikke kan fremlægge timesedler.

5. Bodsbestemmelser simplificeret og revideret

Bodsbestemmelserne foreslås gennemgribende revideret med henblik på at sikre en større grad af gennemsigtighed og forudberegnelighed. Effekten af den reviderede ordlyd svarer imidlertid til den praksis, som Kontrolenheden har anvendt i forhold den eksisterende arbejdsklausul.

Ifølge ordlyden af den nuværende klausul beregnes boden som en bestemt promille af kontraktsummen, dog minimum et fast beløb pr. dag. I praksis er det ofte vanskeligt at definere, hvad der udgør kontraktsummen, fx fordi der er tale om rammeaftaler eller fagentrepriser. Derfor foreslås det, at boden altid blot beregnes som et fast beløb pr. overtrædelse pr. dag. Desuden foreslås der indsat eksempler til belysning af, hvad der udgør en bodsudløsende overtrædelse.

Den nuværende bodsbestemmelse for manglende dokumentation har i visse tilfælde ført til beregning af bodsbeløb, der ikke er proportionale med overtrædelsen. Bodsbeløbet pr. dag foreslås derfor nedsat fra 2.000 kr. til 1.000 kr. Desuden foreslås bod for manglende dokumentation maksimeret ved, at bod herfor maksimalt kan pålægges i to måneder. Herefter vil Kontrolenheden være berettiget til at foretage et skøn over løn- og ansættelsesvilkår og udmåle bod, hvis niveauet ikke lever op til arbejdsklausulen.

Desuden indsættes en generel ”ventil” for bodsbeløb, der giver Odense Kommune mulighed for at nedskrive boden, hvis forholdene konkret taler herfor, fx fordi der er tale om mindre eller undskyldelige overtrædelser og leverandøren samarbejder med Kontrolenheden om at rette op.

6. Efterbetaling

Formålet med arbejdsklausulen er at sikre, at medarbejdere, der udfører opgaver på Odense Kommunes kontrakter, har overenskomstmæssige løn- og arbejdsforhold. Det er derfor væsentligt, at arbejdsklausulen indeholder håndtag til at sikre, at leverandøren retter op, hvis der konstateres overtrædelser. Af den nuværende arbejdsklausul fremgår blot, at Odense Kommune kan tilbageholde vederlag med henblik på at tilgodese krav fra de ansatte, men ikke direkte at leverandøren er forpligtet til at foretage efterbetaling. Dette foreslås præciseret i den nye arbejdsklausul.

Behov for særlige versioner

Odense Kommunes arbejdsklausul anvendes p.t. i samme form til alle typer af køb af bygge- og anlæg og tjenesteydelser. I princippet kan arbejdsklausulen i den foreliggende form anvendes på alle køb, men det har vist sig, at visse bestemmelser i praksis ikke passer til alle brancher. Det er fx tilfældet for klausulens bestemmelser om kontrolbesøg, som er skrevet med udgangspunkt i en situation, hvor leverandørens ydelser leveres hos ordregiver. Det passer dårligt til bl.a. konsulentområdet, hvor arbejdet udføres på leverandørens kontor, og hvor en fysisk kontrol derfor ikke er hensigtsmæssig og kan komme i karambolage med leverandørens lovmæssige forpligtelser i forhold til fx adgangskontrol og sikring af fortrolighed.

For nuværende er et behov for en særlig version af klausulen identificeret i konsulentbranchen, restaurationsbranchen og på det specialiserede socialområde. Eventuelle særudgaver af arbejdsklausulen vil skulle indeholde samme grundlæggende forpligtelse til at overholde et overenskomstmæssigt niveau, og skal samtidig sikre, at krav, kontrol- og sanktioneringsmuligheder i klausulen er relevante og proportionale i det enkelte kontraktforhold.

Borgmesterforvaltningen vil i løbet af 2024 fremlægge særlige versioner af arbejdsklausulen, der er tilpasset særlige brancher. Det foreslås, at sådanne versioner skal kunne godkendes af Økonomiudvalget.

De særlige versioner af arbejdsklausulen vil også blive forelagt Borgmesterforum Fyn med henblik på at skabe mulighed for, at de fynske kommuner kan anvende tilsvarende særudgaver af arbejdsklausulen.

Tilretning af ejerpolitikken

Den nuværende ejerpolitik for 2023-2026, som gælder for Odense Renovation A/S, Odense Havn A/S, Odense Letbane P/S, Fjernvarme Fyn Holding A/S og VandCenter Syd Holding A/S, indeholder følgende formulering:

"2.10

Arbejdsklausuler og sociale klausuler

Såfremt Selskaberne selv forestår udbud, skal Selskaberne overholde Odense Byråds til enhver tid gældende beslutninger om arbejdsklausuler og sociale klausuler. Ved ejerpolitikens vedtagelse er følgende beslutninger gældende:

- Udmøntning af arbejdsklausuler – ”Odense mod social dumping” (vedtaget den 9. oktober 2013)
- Sociale klausuler og arbejdsklausuler i Odense Kommune (vedtaget den 12. juni 2013)
- Indstilling vedrørende sociale klausuler og social dumping (vedtaget den 14. november 2012)

På aftalte møder mellem Selskaberne og Borgmesterforvaltningen kan også arbejdet med både arbejds- og sociale klausuler drøftes, ligesom der til disse møder kan deltage medarbejdere fra Odense Kommunes kontrolenhed."

Afsnittet foreslås tilpasset som beskrevet nedenfor. Formålet med tilpasningen er at præcisere, hvornår pligten til at anvende klausulerne gælder, idet formuleringen ”selv forestår udbud” giver anledning til uklarhed.

Formålet med de ændrede bullets er at sikre, at der fremadrettet kan henvises til én (nemlig nærværende) politiske beslutning, når det handler om arbejdsklausuler og sociale klausuler.

Formålet med formuleringerne efter punktopstillingen er at skabe øget klarhed over, hvilke forpligtelser selskaberne har i relation til brugen af sociale klausuler, herunder at selskabernes eventuelle tilpasning, præcisering eller skærpelse af indholdet af arbejdsklausulen kræver godkendelse af Økonomiudvalget.

Endelig er det også formålet at præcisere, at der kan forekomme helt særlige og akutte situationer, hvor selskaberne på grund af driftsmæssige forhold kan undlade at benytte arbejdsklausulen.

"2.10 Arbejdsklausuler og sociale klausuler

Såfremt Selskaberne selv foretager indkøb af tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver, hvis værdi overstiger 300.000 kr. ekskl. moms (svarende til tilbudslovens grænse for krav om indhentning af mindst to underhåndsbud), skal Selskaberne overholde Odense Byråds til enhver tid gældende beslutninger om arbejdsklausuler og sociale klausuler.

Selskaberne kan dog undtagelsesvist undlade at benytte arbejdsklausulen og sociale klausuler, såfremt særlige og akutte situationer tilsiger dette. Selskaberne registrerer brug af denne undtagelse, således at bestyrelsen og Odense Kommune kan oplyses om brugen, hvis det ønskes.

Pr. [forventeligt 28. februar 2024] er følgende beslutninger gældende:

- Revideret arbejdsklausul og sociale klausuler vedtaget af byrådet [forventeligt 28. februar 2024].

Selskabernes brug af lærlinge- og beskæftigelsesklausuler skal tage udgangspunkt i Odense Kommunes skabeloner og vejledninger. Selskaberne skal ved hvert enkelt udbud foretage en vurdering af, hvorvidt det er muligt at stille krav om lærlinge eller beskæftigelse af særlige grupper af ledige.

Selskaberne skal til enhver tid anvende den af Odense Kommune vedtagne version af arbejdsklausulen. Hvis Selskabet oplever behov for at tilpasse, præcisere eller skærpe indholdet af arbejdsklausulen, kan Selskaberne anmode om Økonomiudvalgets godkendelse heraf efter forudgående behandling i Selskabets bestyrelse.

Odense Kommune forventer, at Selskaberne udarbejder kontrolprocedurer og fører et risikobaseret tilsyn.

På aftalte møder mellem Selskaberne og Borgmesterforvaltningen, kan også arbejdet med både arbejds- og sociale klausuler drøftes, ligesom der til disse møder kan deltage medarbejdere fra Odense Kommunes kontrolenhed."

Det bemærkes, at der senere kan opstå behov for endnu en opdatering af ejerpolitikken, hvis der besluttes ændringer i arbejdsklausulens anvendelsesområde.

Der er i en afgørelse fra Ankestyrelsen fastlagt, at Odense Kommune ikke længere kan løse kontrolopgaven for selskaberne. Selskaberne er i gang med at finde alternative løsninger til den fremtidige kontrol.

Lærlinge- og beskæftigelsesklausuler

Ved byrådsbeslutninger af 14. november 2012 og 12. juni 2013 blev der i Odense Kommune indført sociale klausuler i form af lærlingeklausuler og beskæftigelsesklausuler rettet mod særlige grupper af ledige.

Lærlinge- og beskæftigelsesklausuler skal anvendes på bygge- og anlægsopgaver samt tjenesteydelseskontrakter, når det konkret er muligt. For lærlingeklausuler gælder følgende udgangspunkt på, hvilket omfang en kontrakt skal have, for at en lærlingeklausul kan være relevant:

- En samlet varighed på 6 måneder eller mere og
- Lønomsætninger på minimum 4 mio. kr. og/eller en samlet kontraktværdi ekskl. moms på minimum 10 mio. kr.

For beskæftigelsesklausulen gælder, at kontrakten som udgangspunkt minimum skal være af 6 måneders varighed. Om kontrakten konkret er egnet til en beskæftigelsesklausul, afgøres ud fra en vurdering af de arbejdsopgaver, der indgår i udførelsen af kontrakten.

Beskæftigelses- og lærlingeklausuler kan anvendes parallelt på samme kontrakt, hvis opgaverne er til det. Beskæftigelsesklausulen skal desuden altid vurderes som alternativ, hvis en lærlingeklausul ikke er mulig at gennemføre.

Det generelle billede i forhold til brugen af lærlinge- og beskæftigelsesklausuler er positivt. Det kan oplyses, at der p.t. er 109 personer i beskæftigelse som følge af beskæftigelsesklausulen, og at den seneste opgørelse fra 2022 viste, at der var beskæftiget ca. 65 årsværk lærlinge.

Da beskæftigelses- og lærlingeklausuler ikke er vedtaget i deres helhed som arbejdsklausuler, men kun som forslag til kontraktformuleringer, har Borgmesterforvaltningen løbende tilpasset klausulerne i takt med de erfaringer, man har gjort sig, således at de i dag ser ud, som det fremgår af bilag 4 og 5.

I forhold til beskæftigelsesklausulen bemærkes, at målgruppen nu udgør fleksjobbere, integrationsborgere og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Der er fastlagt en proces, der sikrer, at leverandøren kan få hjælp til at finde en egnet kandidat fra Beskæftigelses- og Socialforvaltningen. Der er desuden indført krav, der skal sikre, at klausulen ikke glemmes eller omgås, herunder at leverandøren på forhånd skal fremsende en beskæftigelsesplan, og at leverandøren ikke kan overføre eksisterende medarbejdere til opfyldelse af klausulen. Endvidere er der indført bod for manglende overholdelse af klausulen. Borgmesterforvaltningens erfaringer med implementering og håndhævelse af den nuværende klausul er positive.

I forhold til lærlingeklausulen bemærkes, at denne i det væsentligste ligner den oprindeligt vedtagne. Der har dog med indførelse af kravet om ”personer under oplæring” i udbudsloven og Foreningen for Byggeriets Samfundsansvars reviderede lærlingeklausul været en udvikling på området på det seneste, og Borgmesterforvaltningen forventer derfor snarest at opdatere lærlingeklausulen i lyset af denne udvikling.

For at samle op på tidligere politiske beslutninger og sikre klarhed om omfanget af disse foreslås det, at byrådet godkender, at arbejdet med beskæftigelses- og lærlingeklausuler sker med udgangspunkt i de vedlagte skabeloner (bilag 4 og 5), som løbende tilpasses af Borgmesterforvaltningen.

I byrådssagen af 12. juni 2013 indgik en vejledning til brugen af sociale klausuler. Denne vejledning vil Borgmesterforvaltningen ligeledes sørge for at foretage en opdatering af. Der vil ikke blive ændret på forpligtelsens

omfang og udgangspunkt.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag 1.

Bilag 2

Bilag 3

Bilag 4

Bilag 5

Høringssvar 3F

Høringssvar - revision af arbejdsklausuler - Odense

Høringssvar - revideret arbejdsklausul i Odense kommune - Dansk Arbejdsgiverforening

Odense Kommune - høring af revideret arbejdsklausul - Dansk Industri

Høringssvar Odense Kommune arbejdsmarkedsklausuler 31.01.2024 FH Fyn

Høring af arbejdsklausul - Odense Kommune

Respons på høringssvar - Revideret arbejdsklausul

Punkt 4: Odense Kommunes styrkede indsats mod negativ social kontrol - endelig afrapportering

27.25.00-A00-1-22

Resume

Denne sag handler om den sidste afrapportering på Odense Kommunes styrkede indsats mod negativ social kontrol. Indsatsen blev vedtaget af byrådet med budget 2021 og gennemført som et 3-årigt projekt. Projektet er afsluttet ved udgangen af 2023.

Formålet med projektet var at begrænse konsekvenserne af negativ social kontrol. Den styrkede indsats skulle basere sig på fem anbefalinger fra en ekstern ekspertgruppe:

- Anbefaling 1: Enhed mod negativ social kontrol
- Anbefaling 2: Målrettede handleplaner
- Anbefaling 3: Unges opgør med negativ social kontrol
- Anbefaling 4: Flere etniske minoritetskvinder skal selvstændiggøres og i uddannelse og beskæftigelse
- Anbefaling 5: Strategisk samarbejde med civilsamfund og boligsamarbejdet

Forvaltningerne har udarbejdet en afsluttende rapport (bilag 1), der samler op på erfaringer fra projektperioden. Rapporten viser, at den styrkede indsats har været relevant. Fx er Odense Kommune langt i udarbejdelsen af en beredskabsplan vedrørende negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Beredskabsplanen er lovpligtig for kommunerne fra 2024.

Forvaltningerne har udarbejdet en handlingsplan mod negativ social kontrol (bilag 2). Handlingsplanen baserer sig på erfaringer fra projektperioden og er svar på en politisk bestilling pr. 20. januar 2021.

Efter projektperioden arbejder Odense Kommune videre med den styrkede indsats. Det vil ske på både opbyggende, forebyggende og indgribende niveau. Arbejdet vil blive udført i Odense Kommunes eksisterende afdelinger.

Effekt

Børn og unge bliver klar til fremtiden

En styrket indsats mod negativ social kontrol vil reducere antallet af børn og unge, som bliver begrænset i deres livsudfoldelse gennem tvang og vold. Når vi lykkes med en styrket indsats mod negativ social kontrol, øger vi antallet af børn og unge, der trives, oplever selvbestemmelse og deltager som aktive borgere i samfundet med adgang til byens demokratiske fællesskaber.

Flere odenseanere i job og på vej til job

En styrket indsats mod negativ social kontrol vil reducere negativ social kontrol som en barriere for, at borgere i Odense kommer i uddannelse og job.

Et sundere Odense

En styrket indsats mod negativ social kontrol vil begrænse konsekvenser af de dynamikker, der skaber mistro og lav grad af mental sundhed.

Indstilling

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Sundhedsforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at byrådet godkender:

1. Afrapporteringen på Odense Kommunes styrkede indsats mod negativ social kontrol.
2. Odense Kommunes handlingsplan mod negativ social kontrol.

Beskæftigelses- og Socialudvalget:

Udvalgsmedlem Mads Thomsen (A) stiller følgende ændringsforslag:

At Beskæftigelses- og Socialforvaltningen redegør for, om den nuværende håndtering og organisering af sager vedrørende negativ social kontrol af unge, der kan resultere i mulige beslutninger om tvangsmæssige foranstaltninger i Børn og ungeudvalget (§ 18-udvalget), er mest hensigtsmæssigt organiseret, eller om der er behov for justeringer eller ændringer.

Beskæftigelses- og Socialudvalget anbefaler forvaltningens indstilling.

Beskæftigelses- og Socialudvalget godkender ændringsforslaget og beslutter endvidere, at Beskæftigelses- og Socialforvaltningen skal forelægge en årlig statussag om arbejdet med negativ social kontrol for Beskæftigelses- og Socialudvalget. Statussagen skal blandt andet indeholde beskrivelser af tilbud til drenge og mænd med potentielle dobbeltroller, som udøver og offer for negativ social kontrol, muligheder for efterværn til kvinder og mænd, der har brudt med negativ social kontrol og relevante akutte hjælpemuligheder for borgere underlagt negativ social kontrol.

Sundhedsudvalget anbefaler indstillingspunkterne 1 og 2.

Derudover ønsker Sundhedsudvalget en opfølgningssag, hvor Sundhedsforvaltningen beskriver sundhedsplejens redskaber til at identificere negativ social kontrol og mulige handlinger i den forbindelse.

Børn- og Ungeudvalget anbefaler indstillingerne og beslutter, at der skal forelægges en årlig statussag om arbejdet med negativ social kontrol for udvalget. Statussagen skal blandt andet indeholde beskrivelser af tilbud til drenge og mænd med potentielle dobbeltroller som udøver og offer for negativ social kontrol, muligheder for efterværn til kvinder og mænd, der har brudt med negativ social kontrol og relevante akutte hjælpemuligheder for borgere underlagt negativ social kontrol.

Børn- og Ungeudvalget ønsker derudover en redegørelse for, om den nuværende håndtering og organisering af sager vedrørende negativ social kontrol af børn og unge, der kan resultere i mulige beslutninger om tvangsmæssige foranstaltninger i Børn og unge-udvalget (§ 18-udvalget), er mest hensigtsmæssigt organiseret, eller om der er behov for justeringer eller ændringer.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler Beskæftigelses- og Socialudvalgets, Børn- og Ungeudvalgets og Sundhedsudvalgets indstillinger. Økonomiudvalget anbefaler endvidere, at der i forlængelse af de foreslåede årlige statussager til udvalgene om arbejdet med negativ social kontrol også forelægges en sag herom til Økonomiudvalgets orientering.

Sagsfremstilling

Erfaringer og resultater

Afrapporteringen viser, at den styrkede indsats har været relevant. I det følgende fremhæver forvaltningerne en række erfaringer og resultater.

Afrapporteringen på de enkelte anbefalinger er uddybet i bilag 1.

Fremhævede erfaringer og resultater

1. Odense Kommune har udarbejdet en handlevejledning vedrørende negativ social kontrol og tvingende kontrol i parforhold. Handlevejledningen er målrettet kommunens medarbejdere. Handlevejledningen beskriver, hvordan medarbejderne håndterer vanskelige sager. Den vejleder også til, hvordan medarbejderne undgår at anvende religiøse parallelstrukturer, herunder samarbejde med imamer.
2. Odense Kommune er langt i udarbejdelsen af en beredskabsplan vedrørende negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Beredskabsplanen er lovpligtigt for kommunerne fra 2024.
3. Odense Kommune har lanceret hjemmesiden negativsocialkontrol.dk. Her kan borgere, civile aktører og fagpersoner finde relevant viden samt råd og vejledning. På hjemmesiden er der bl.a. konkrete handleanvisninger for både fagpersoner og civile aktører.
4. Odense Kommune har udarbejdet en handlingsplan mod negativ social kontrol. Handlingsplanen opsummerer Odense Kommunes tilgang til og organisering omkring arbejdet, herunder ansvarsfordeling. Handlingsplanen er udarbejdet på baggrund af erfaringer i projektperioden. Handlingsplanen henvender sig til borgere, fagpersoner og civile aktører.

Det videre arbejde (forankring)

Efter projektperioden arbejder Odense Kommune videre med at styrke indsatsen mod negativ social kontrol. Arbejdet vil blive udført i Odense Kommunes eksisterende afdelinger.

Kommunen vil have fokus på at udvikle medarbejdernes kompetencer og kommunens kapacitet. Det vil ske på både opbyggende, forebyggende og indgribende niveau.

Fremhævede forankringstiltag

1. Ansvar for indsatser på opbyggende niveau er placeret i almenområdet. Det vil sige i dagtilbud, skoler og ungdomscentre, men også i fx sundhedsplejen, beskæftigelsesindsatser og tilsvarende steder.
2. Ansvar for indsatser på forebyggende niveau er placeret i relevante afdelinger på tværs af kommunen alt efter sagens karakter. Afdelingerne Forebyggende Indsatser og Center for Familier og Unge i Beskæftigelses- og Socialforvaltningen kan vejlede om, hvilke tiltag der er relevante i en konkret sag.
3. Ansvar for indsatser på indgribende niveau er placeret i afdelingen Center for Familier og Unge i Beskæftigelses- og Socialforvaltningen samt i Børn og Familierådgivningen i Børn- og Ungeforvaltningen.
4. Der er udpeget ressourcepersoner på tværs af Sundhedsforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Beskæftigelses- og Socialforvaltningen. Ressourcepersonerne skal som del af deres øvrige opgaver understøtte lokal kompetenceudvikling og koordinering af kommunens indsatser. De skal desuden give faglig sparring til kollegaer og indsamle data.
5. Det strategiske ansvar bliver forankret i en styregruppe samt i en strategisk følgegruppe.

Odense Kommunes handlingsplan mod negativ social kontrol

Odense Byråd har den 20. januar 2021 bestilt en handlingsplan mod negativ social kontrol.

Forvaltningerne har på baggrund af erfaringer i projektperioden udarbejdet en handlingsplan (bilag 2). Projektperioden danner således grundlag for, at Odense Kommune i dag kan præsentere en plan for, hvordan kommunen forstår negativ social kontrol. Handlingsplanen beskriver også, hvordan kommunen organiserer sig på området, og hvordan ansvaret er fordelt. Handlingsplanen er skrevet til borgere, fagpersoner og civile aktører. I handlingsplanen kan man finde henvisninger til relevant viden samt kontaktoplysninger.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag 1 - Slutrapportering vedr. den styrkede indsats mod negativ social kontrol

Bilag 2 - Handlingsplan mod negativ social kontrol

Punkt 5: Handleplaner for Odense Fjord og Odense Å - godkendelse af udkast til offentlig høring

01.05.18-P16-1-23

Resume

Denne sag omhandler godkendelse af forslag til Natura 2000-handleplaner for Odense Å og Odense Fjord. Handleplanerne skal efterfølgende i 8 ugers offentlig høring, inden de i juni 2024 skal forelægges til endelig godkendelse.

Handleplanerne er en udmøntning af de statslige Natura 2000-planer og vil være gældende for perioden 2022-2027.

Handleplanerne er lavet i samarbejde med de øvrige berørte kommuner, Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen.

I handleplanerne redegøres for indsatsen i den forudgående femårige periode. Hertil skal Odense Kommune og de øvrige kommuner samt Miljøstyrelsen beskrive, hvordan vi vil prioritere indsatsen for at sikre og forbedre naturen ved Odense Fjord og Odense Å i de næste fem år. Prioritering af indsatsen sker på baggrund af statens målsætninger, der er beskrevet i statens Natura 2000-planer.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Godkendelse af og udmøntning af handleplanerne for Odense Fjord og Odense Å vil have effekt for Odense-målet om En klima- og miljøvenlig storby. Beskyttelse og forbedring af naturen ved Odense Fjord og Odense Å vil overordnet set medvirke til at forbedre biodiversiteten i Odense Kommune, og vil således også være med til at løfte flere indsatser i Odense Kommunes handleplan for natur og biodiversitet. Indsatser med at genoprette natur og naturlig hydrologi (vandstand) ved Odense Å og Odense Fjord vil ligeledes være et væsentligt bidrag til at forbedre miljøtilstanden i Odense Fjord samt medvirke til forbedret optag/reduceret udledning af klimagasser.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til Klima- og Miljøudvalget, at byrådet godkender:

1. Forslag til Natura 2000-handleplaner 2022-2027 for Natura 2000-område nr. 110 Odense Fjord.
2. Forslag til Natura 2000-område nr. 114 Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å.

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalgets anbefaler Klima- og Miljøforvaltningens indstilling.

Rådmændene Christoffer Lilleholt og udvalgsmedlem Claus Houden tager forbehold for de dele, der har direkte eller indirekte konsekvens for jagtmuligheder.

Sagsfremstilling

International beskyttet natur i Odense Kommune

På baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiv er der i Danmark udpeget 257 Natura 2000-områder, der er nogle af Danmarks største og mest værdifulde naturområder.

I Odense Kommune er der udpeget to Natura 2000-områder:

- Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å
- Odense Fjord

Begge områder strækker sig ud over kommunegrænsen. De to områder er udpeget, da de indeholder en række særlige naturtyper og/eller arter, der på europæisk plan er sjældne, truede eller karakteristiske.

Odense Å er blandt andet udpeget, da området indeholder de artsrige kalkholdige mosetyper "kildevæld" samt "rigkær" og er levested for odder og tykskallet malermusling, der er meget sjælden i Europa.

Odense Fjord er blandt andet udpeget, da de store arealer med strandenge og lavvandede flader med bugt, vade og rev er et vigtigt levested for en række trækfugle som knopsvane, sangsvane og blishøne og for ynglefugle som klyde, fjordterne, havterne, rørdrum og havørn.

Statens planer skal udmøntes i kommunale handleplaner

Staten har i juni 2023 offentliggjort nye Natura 2000-planer for alle Natura 2000-områder dækkende for perioden 2022-2027.

Natura 2000-planerne er den overordnede ramme for, hvad Natura 2000-områderne skal beskytte, og hvad der skal gøres for at forbedre naturtilstanden.

Den nationale prioritering af indsætterne i Natura 2000-områderne sigter i den kommende tredje planperiode (2022-2027) på at skabe mulighed for mere naturlige processer og naturens robusthed, udvide arealet med urørt skov samt fokus på tiltag mod klimaforandringer. Hertil er der områdespecifikke målsætninger og retningslinjer.

Kommunerne skal senest ét år efter offentliggørelse af statens planer udarbejde og vedtage en handleplan for hvert Natura 2000-område, der udmønter de statslige naturplaner.

I handleplanerne skal kommunerne og Miljøstyrelsen:

- Redegøre for indsatsen i perioden 2016-2022.
- Foretage en vurdering af behovet for indsatser for naturtyper og arter.
- Beskrive fordelingen af arealer med naturtyper.

Handleplanerne beskriver:

- Hvordan kommuner og Miljøstyrelsen vil prioritere indsatsen, og hvilke forventede initiativer der igangsættes. Handleplanen må dog ikke være så konkret, at den foregriber eventuelle aftaler om indsatser med enkelte lodsejere.
- Fordelingen af areal med naturtyper mellem kommunerne, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere (Naturstyrelsen).
- Hvordan kommunerne og Miljøstyrelsen hver især prioriterer indsatsen for at sikre og forbedre naturen.

Planerne er bindende for myndighederne

Kommunerne er efterfølgende forpligtet til at følge prioriteringen af indsatser i planerne. Natura 2000-handleplanerne er ligeledes bindende for offentlig planlægning som f.eks. kommuneplanen samt for administration af anden lovgivning. Natura 2000-handleplanerne har derfor karakter af overordnede planer, og er ikke en forvaltningsplan.

Nuværende indsats (status for handleplanerne for perioden 2016-2022)

Odense Å

Ved Odense Å har Klima- og Miljøforvaltningen i samarbejde med yderligere fem fynske kommuner og Naturstyrelsen Fyn gennemført et stort naturprojekt finansieret med midler fra EU's LIFE-program, 15. juni Fonden og Willum-fonden. Projektet har haft som mål at sikre og forbedre mulighederne for naturpleje på strækningen af Odense Å syd for Skt. Klemens. Naturprojektet er afsluttet i 2018.

Projektet har i Odense Kommune blandt andet resulteret i følgende:

- Frivillige aftaler med 22 lodsejere om pleje af 72 ha naturarealer i Odense Ådal. Herunder er der indgået aftale om udlægning af 26 ha til ny natur.
- Forbedret mulighed for naturpleje i området og styrket samarbejde mellem de enkelte dyreholdere/lodsejere. Der er blandt andet lavet aftale om udlån af en fælles kreaturvogn (kobussen) og en fælles mobil fangfold.
- Etablering af en offentlig tilgængelig bålhytte/formidlingsbase i samarbejde med den lokale skole med information om Natura 2000-området og aftaler om offentlig adgang på en del af de private arealer ved Odense Å.

Odense Fjord

Øst for Seden Strandby har Klima- og Miljøforvaltningen i et klima- og naturprojekt fjernet de kystnære diger, og der er etableret nye diger længere væk fra kysten. Projektet har sikret etablering af 20 ha nye strandenge, og der er etableret bedre og nye levesteder for engfugle og strandtudse. Projektet har også forbedret beskyttelsen af Seden Strandby mod oversvømmelse fra østsiden, hvilket blandt andet viste sin værdi under stormen den 22. december 2023.

Projektet indgår som del af et internationalt EU-finansieret projekt (Reconnect) som eksempel på naturbaseret klimatilpasning. Projektet er ligeledes medfinansieret af statens pulje til synergi projekter. Projektet har således finansieret mindst en tredjedel af den nødvendige oversvømmelsessikring ved Seden Strandby. Potentialerne for opskalering af

projektet ved Odense Fjord er efter forvaltningens vurdering store, og vil i høj grad også kunne understøtte kommunens målsætninger beskrevet i klimahandlerplanen og klimatilpasningsplanen.

Ved det kommunalt ejede område ved Hindehøjen, der er prioriteret i handleplan for natur og biodiversitet, er der taget initiativ til forbedring af områdets natur. Forbedringerne omfatter særligt helårsafgræsning svarende til indsatsen i Kohaveskoven. I 2024 er der planlagt etablering af nye levesteder for bilag IV-arter. Projektet er finansieret af den kommunale pulje til biodiversitets-projekter samt en bevilling fra 15. juni fonden.

Nyt større naturprojekt

Klima- og Miljøforvaltningen har i samarbejde med de øvrige fynske kommuner udviklet og ansøgt EU om finansiering til gennemførelse af et nyt projekt omfattende arealer i Odense Ådal og ved Odense Fjord. Projektområdet omfatter ca. 250 ha fordelt rundt på Fyn og er planlagt på både kommunale og private arealer. Projektet blev behandlet i Klima- og Miljøudvalget den 20. juni 2023.

Forvaltningen har været i dialog med de berørte private jordejere i forbindelse med udvikling af projektet. Der forventes svar på projektansøgningen i andet kvartal 2024.

Forslag til prioritering af indsatsen til at forbedre naturen ved Odense Fjord og Odense Å 2022-2027

Klima- og Miljøforvaltningen vil foreslå, at Odense Kommune prioriterer nedenstående indsatser.

Odense Å

- At skabe sammenhæng mellem alle de udpegede naturtyper indenfor Natura 2000-området.
- At genoprette naturlig hydrologi (vandstand) indenfor hele Natura 2000-området.
- At styrke beskyttelsen og udviklingen af Natura 2000-området ved at genoprette naturtyper og levesteder for bilag IV-arter i Odense og Lindved Ådale.
- Med ophæng i de eksisterende fredninger af Odense Ådal vil Odense Kommune udarbejde forvaltnings-/plejeplaner for området, beliggende inden for fredningerne, med henblik på at sikre og forbedre tilstanden af de udpegede naturtyper og arter indenfor Natura 2000-området.
- At løfte indsatsen for Natura 2000-området ved også at indgå i eksternt finansierede projekter.

Odense Fjord

- At skabe sammenhæng mellem alle de udpegede naturtyper indenfor Natura 2000-området.
- At genoprette naturlig hydrologi indenfor hele Natura 2000-området. Herunder at genoprette den naturlige dynamik mellem Odense Fjord og strandengene.
- At tilpasse udviklingen af Natura 2000-området til et fremtidigt scenarie med et højere havvandsspejl. Indsatsen gennemføres ved at etablere nye og genoprette strandenge ved Odense Fjord. Indsatser søges gennemført i synergi med vandområdeplan for Odense Fjord samt Odense Kommunes klimahandle- og klimatilpasningsplaner.
- At forbedre og genoprette yngle- og rastesteder for eng- og vandfugle samt bilag IV-arter ved Odense Fjord. Herunder at reducere forstyrrelse af ynglende og rastende fugle.
- At løfte indsatsen for Natura 2000-området ved at indgå i EU LIFE og tilsvarende eksternt finansierede projekter.

Kommunerne er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Miljøstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Offentlig høring

Efter vedtagelsen af forslag til Natura 2000-handleplaner igangsættes offentlig høring i otte uger. Efter høringen samles og vurderes de indkomne bemærkninger. På baggrund heraf udarbejdes de endelige handleplaner til politisk vedtagelse senest den 26. juni 2024.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Såfremt der ikke opnås ekstern medfinansiering til indsatserne med Natura 2000-handleplaner, vil udgifterne skulle afholdes under Klima- og Miljøudvalgets ramme i den udstrækning, de forskellige indsatser prioriteres.

Byrådet skal sikre, at der i planperioden prioriteres i retning af de indsatser, der er angivet i Natura 2000 handleplan 2022 – 2027 for at sikre en positiv udvikling af naturen i de udpegede områder. Gennemførelse af indsatserne er overvejende baseret på frivillige aftaler med de involverede lodsejere.

En del af indsatserne vil delvis kunne finansieres via tilskudsordninger inden for EU's Landdistriktsprogram, der administreres af Landbrugsstyrelsen. Private lodsejere eller kommunen kan søge ordningerne. I sidste handleplanperiode blev størstedelen af indsatserne gennemført via projekter med ekstern finansiering.

Det fælles fynske EU-projekt, der er ansøgt om, vil ved gennemførelse betyde, at flere af indsatserne i den nye handleplan ligeledes vil kunne gennemføres med en høj andel af ekstern finansiering.

Det er Klima- og Miljøforvaltningens vurdering, at der er et stort potentiale for, at indsatserne i handleplanen for at forbedre biodiversiteten ved Odense Å og Odense Fjord kan ske i synergi med de målsatte indsatser, der er beskrevet i Odense Kommunes klimahandleplan og klimatilpasningsplan.

Flere af de prioriterede indsatser i kommunens Handleplan for Natur og Biodiversitet ligger i Natura 2000 områderne. Via tidligere udmøntede midler er der gennemført og igangsat projekter og tiltag, der også understøtter indsatserne i Natura 2000 handleplan 2022 – 2027.

Klima- og Miljøforvaltningen vil fortsat afsøge mulighederne for ekstern medfinansiering via særligt EU's LIFE-program, vådområdeordninger, lavbundsprojekter og private fonde.

Bilag

Forslag til Natura 2000-handleplan Odense Å 2022-2027

Forslag til handleplan Odense Fjord 2022-2027

Punkt 6: B-sag: Budgetproces og rammeudmelding for Budget 2025 og overslagsårene 2026-2028

00.30.04-S00-23-23

Resume

Økonomiudvalget har over flere møder drøftet perspektiverne for næste års budget og retningen for rammeudmeldingen for Budget 2025.

Med denne sag skal Økonomiudvalget godkende den endelige budgetproces for 2025, herunder:

- Udmelding af foreløbige økonomiske rammer for udvalgene
- Bestilling af konkrete budgetbidrag
- Tids- og aktivitetsplan

Dermed kan budgetarbejdet for det kommende år igangsættes.

Efter et positivt år i 2023 er forventningerne til dansk økonomi mere afdæmpede for de kommende år.

Odense Kommune fik med Budget 2024 løst en række udfordringer, som betyder, at kommunens økonomi i udgangspunktet er robust og i balance, når Budget 2025 skal lægges.

Odense står dog også til dette budget med en række udfordringer, som skal løses i Budget 2025 eller i den nærmeste fremtid. Samtidig ønsker byrådet, at der arbejdes med nogle af de store samfundsmæssige udfordringer. Det årlige effektiviserings- og omprioriteringskrav øges derfor med 0,25 %-point fra 2025-2027 jf. model for løbende effektiviseringer for at skabe mere råderum til politiske prioriteringer.

Der bestilles desuden i rammeudmeldingen to nye budgetbidrag og en række budgetbestillinger til udvalgene, som på hver deres måde enten skal bidrage til at anvise løsninger på personalemangel eller være med til at skabe råderum.

Effekt

Sagens karakter gør, at det ikke er relevant at vurdere effektskabende konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender rammeudmeldingen for Budget 2025 og overslagsårene 2026-2028, herunder:

1. Bestillinger af udvalgenes budgetbidrag jf. sagsfremstilling.
2. Effektiviserings- og omprioriteringskravet øges med 0,25 %-point i 2025-2027 og udmøntes til udvalgene jf. nedenstående tabel. Økonomiudvalget vil overveje om det forhøjede effektiviserings- og omprioriteringskrav fortsat skal gennemføres, når den samlede økonomi kendes i august/september.

1.000 kr. – 2025-priser	2025	2026	2027	2028
Økonomiudvalget	-2.948	-5.896	-8.844	-8.844
By- og Kulturudvalget	-4.157	-8.314	-12.471	-12.471
Ældre- og Handicapudvalget	-4.687	-9.374	-14.061	-14.061
Beskæftigelses- og Socialudvalget	-3.880	-7.760	-11.640	-11.640
Børn- og Ungeudvalget	-5.825	-11.650	-17.475	-17.475
Klima- og Miljøudvalget	-763	-1.526	-2.289	-2.289
Sundhedsudvalget	-1.140	-2.280	-3.420	-3.420
I alt	-23.400	-46.800	-70.200	-70.200
Pulje under Økonomiudvalget	23.400	46.800	70.200	70.200

Beslutning

Økonomiudvalget er via mail den 20. februar 2024 blevet oplyst, at tabellen i indstillingspunktet og sagsfremstillingen vedrørende udmøntning af det forhøjede effektiviserings- og omprioriteringskrav er forkerte. De skal erstattes med nedenstående tabel. Rettelsen vil blive indarbejdet i økonomibilaget i forbindelse med referatet.

1.000 kr. – 2025-priser	2025	2026	2027	2028
Økonomiudvalget	-2.788	-5.577	-8.365	-8.365
By- og Kulturudvalget	-3.938	-7.876	-11.813	-11.813
Ældre- og Handicapudvalget	-5.141	-10.283	-15.424	-15.424
Beskæftigelses og Socialudvalget	-3.637	-7.274	-10.911	-10.911
Børn- og Ungeudvalget	-6.349	-12.698	-19.047	-19.047
Klima- og Miljøudvalget	-794	-1.589	-2.383	-2.383
Sundhedsudvalget	-753	-1.505	-2.258	-2.258
I alt	-23.400	-46.800	-70.200	-70.200
Pulje under Økonomiudvalget	23.400	46.800	70.200	70.200

Rådmændene Søren Windell, Tommy Hummellose og Christoffer Lilleholt samt udvalgsmedlem Claus Houden fremsætter følgende ændringsforslag:

"Effektiviseringsbidraget ønskes fastsat med de i sagen nævnte procentsatser, men med fokus på administrative besparelser i Børn- og Ungeforvaltningen. Der er dog på nuværende tidspunkt ikke klarhed og gennemsikrelighed i Børn- og Ungeforvaltningens reelle administrative setup, da decentrale administrative medarbejdere på fx byens skoler og decentrale stabe ikke entydigt er defineret.

Derfor foreslår Konservative og Venstre en forudgående analyse af Børn- og Ungeforvaltningens administrative setup.

Analysen skal indeholde en beskrivelse af hver enkelt matrikel/arbejdsplads i forvaltningen, herunder alle lederniveauer, stabe (både centrale og decentrale stabe), skoler og daginstitutioner. Analysen skal dermed være beskrivende for den samlede organisation og skal for hver matrikel skematisk tydeligt angive antallet af medarbejdere med hertil hørende funktionsområde og titel.

Konservative og Venstre ønsker, at analysen skal danne baggrund for et oplæg til administrativ effektivisering i Børn- og Ungeforvaltningen på linje med tilsvarende effektiviseringer tidligere gennemført i øvrige forvaltninger."

Rådmændene Søren Windell, Tommy Hummellose og Christoffer Lilleholt samt udvalgsmedlem Claus Houden stemmer for ændringsforslaget.

Borgmester Peter Rahbæk Juel, rådmændene Susanne Crawley Larsen, Brian Dybro og Tim Vermund samt udvalgsmedlem Reza Javid stemmer imod ændringsforslaget.

Ændringsforslaget er dermed forkastet.

Borgmester Peter Rabæk Juel fremsætter følgende forslag til beslutning:

"Økonomiudvalget godkender Borgmesterforvaltningens indstilling (med den rettede tabel) med følgende tilføjelser:

1. Principper for Afledt Drift

Økonomiudvalget ønsker, at der laves et genbesøg af principperne for afledt drift. Det gælder både de generelle principper og de konkrete sats og opgørelser af afledt drift ved nye anlæg samt brugen af modregning, når et anlæg erstatter et andet anlæg.

2. Sammenhæng mellem administrative opgaver, kontering og fordelingsnøgle

Økonomiudvalget ønsker, at der laves en analyse af sammenhængen mellem udførelse af administrative opgaver og den regnskabsmæssige kontering af disse lønudgifter. Analyser udarbejdes af Direktørgruppen og forelægges for Økonomiudvalget på et økonomiudvalgs møde efter udvalgene har godkendt deres budgetbidrag. På dette møde vil Økonomiudvalget også tage stilling til, om analysens resultater skal føre til en ændret fordelingsnøgle af de ekstra effektiviserings- og omprioriteringskrav på 0,25 %.

3. Håndtering af Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen i Budget 2025

I finansloven til 2021 blev der afsat midler til at sikre flere hænder og højere faglighed i ældreplejen. Odense har på den baggrund årligt modtaget 17,5 mio. kr., som er tilgået Ældre- og Handicapudvalget direkte fra staten. Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen overgår til det samlede bloktilskud fra staten i 2025, og tilfalder således efter principperne i Økonomisk Strategi og vanlig praksis til fornyet politisk prioritering i kommunen. Økonomiudvalget beslutter dog, at midlerne i Økonomiudvalgets Budgetforslag 2025 skal tildeles Ældre- og Handicapudvalgets ramme."

Økonomiudvalget godkender borgmesterens forslag til beslutning.

I forhold til tilføjelsen i punkt 2 i borgmesterens forslag til beslutning stemmer rådmændene Søren Windell, Tommy Hummellose og Christoffer Lilleholt samt udvalgsmedlem Claus Houden imod den del af fordelingen, der vedrører yderligere 0,25 %, da fordelingen sker på et uoplyst grundlag.

Sagsfremstilling

Budgetprocessen

I nedenstående figur er budgetprocessen for 2025 illustreret.

Udgangspunktet for budgetlægningen for 2025

Dansk økonomi har i 2023 udviklet sig mere positivt end forventet ved årets start. I den seneste Økonomiske Redegørelse fra Økonomiministeriet i december forventes økonomien imidlertid at være på vej ind i en periode med mere afdæmpet vækst, som giver en mere moderat fremgang i dansk økonomi i de kommende år.

Regeringen har fremlagt en velfærdsplan "Danmark rustet til fremtiden", som disponerer en stor del af råderummet på landsplan frem mod 2030. I planen indgår, at kommunerne får dækket udgifterne til det demografiske træk, og en mindre medfinansiering til psykiatrien i kommunerne. Velfærdsplanen giver kommunerne en økonomisk sikkerhed på nogle områder, men kommunerne står fortsat tilbage med en række opgaver, som ikke er finansierede. Det gælder eksempelvis medfinansiering af kommunernes stigende udgifter til det specialiserede socialområde, som på landsplan alene er vurderet til et årligt behov på ekstra 1,3-1,8 mia. kr.

Odense Kommune fik med Budget 2024 løst en række udfordringer, som betyder, at kommunens økonomi i udgangspunktet er robust og i balance, når Budget 2025 skal lægges. Odense står dog også til dette budget med en række udfordringer, som skal løses i Budget 2025 eller i den nærmeste fremtid. Det gælder driftsbevillinger, som udløber, presserende anlægsbehov, usikkerheder på indtægtsiden i de kommende år, som kan gå begge veje, arealerhvervelse og infrastruktur, kollektiv trafik mv. Hertil kommer rekrutteringsudfordringen, som allerede nu viser sig på en række fagområder.

Samtidig ønsker byrådet også at arbejde med nogle af de store samfundsmæssige udfordringer, som klima, sundhed og velfærd. Det kræver råderum på både kort og lang sigt, og samtidig også modet til at afprøve nye måder og tilgange i forhold til kommunens opgaveløsning.

Økonomiudvalget har derfor over flere møder drøftet perspektiverne for budgetprocessen, og bestiller på den baggrund to nye budgetbidrag, som dels skal være med til at fremme frigørelse af medarbejdere via digitalisering, dels skal håndtere administrationsbesparelsen i regeringsgrundlaget, og dels skal give råderum til politiske prioriteringer.

Arbejde med effektiviseringer og omprioriteringer

Økonomiudvalget ser det som en bærende værdi, at kommunen er forpligtiget til at få mest muligt ud af de tilgængelige ressourcer, så borgerne får bedst mulig service.

Arbejdet med effektiviserings- og omprioriteringskravet ligger i udvalgene. Det giver stor frihedsgrad til, hvordan forvaltningerne vil løse og tilrettelægge opgaven, men det giver også ansvaret for, at der arbejdes med effektiviseringer kontinuerligt, og at effektiviseringskravet nås.

Odense Kommune har i en årrække haft en Effektiviserings- og omprioriteringsstrategi, hvor der årligt er effektiviseret for op til 0,5 % af servicerammen. Den ene halvdel (0,25 %-point) går til fælles prioriteringer, mens den anden halvdel forbliver i udvalgene. For at ruste kommunens økonomi og være på forkant med de kommende udfordringer ønsker Økonomiudvalget at øge effektiviserings- og omprioriteringskravet til 0,75 % (hvoraf 0,25 %-point fortsat skal prioriteres i udvalgene). Det vil give et øget råderum til politiske prioriteringer i Budget 2025.

Økonomiudvalget ønsker dog henseende til den økonomiske situation, at beslutningen om at øge effektiviserings- og omprioriteringskravet bliver drøftet på ny i Økonomiudvalget i forbindelse med budgetdrøftelserne i august og september.

Der udmøntes på den baggrund 23,4 mio. kr. årligt (svarende til 0,25 %-point yderligere i effektiviserings- og omprioriteringskrav) til udvalgene i 2025-2027 jf. model for arbejde med løbende effektiviseringer i Effektiviserings- og omprioriteringsstrategien.

Udmøntningen sker ud fra en model med to fordelingsnøgler, som fordeler halvdelen af effektiviserings- og omprioriteringskravet på 11,7 mio. kr. hver:

- Den ene fordelingsnøgle er målrettet prioriterede områder, hvor budgettet er opdelt i tre områder: 1) Administration, 2) Byudvikling, transport og infrastruktur 3) Undervisning, sundhed og sociale opgaver. Her får området Administration halvdelen af effektiviserings- og omprioriteringskravet, området med Byudvikling mv. får 1/3 og endelig får området Undervisning mv. 1/6 af kravet.
- Den anden fordelingsnøgle er den gængse servicerammenøgle, hvor alle udvalg rammes ens i forhold til deres andel af servicerammen.

Ved at lave en ligelig fordeling mellem de to fordelingsnøgler tages der højde for, at Økonomiudvalget ønsker, at nogle områder skal effektivisere og omprioritere mere end andre, men samtidig tages der også højde for, at alle områder skal arbejde med effektiviseringer og omprioriteringer.

Udmøntning af yderligere effektiviserings- og omprioriteringskrav i 2025 og frem

1.000 kr. – 2025-priser	2025	2026	2027	2028
Økonomiudvalget	-2.948	-5.896	-8.844	-8.844
By- og Kulturudvalget	-4.157	-8.314	-12.471	-12.471
Ældre- og Handicapudvalget	-4.687	-9.374	-14.061	-14.061
Beskæftigelses- og Socialudvalget	-3.880	-7.760	-11.640	-11.640
Børn- og Ungeudvalget	-5.825	-11.650	-17.475	-17.475
Klima- og Miljøudvalget	-763	-1.526	-2.289	-2.289
Sundhedsudvalget	-1.140	-2.280	-3.420	-3.420
I alt	-23.400	-46.800	-70.200	-70.200
Pulje under Økonomiudvalget	23.400	46.800	70.200	70.200

Da Økonomiudvalget vil overveje om det forhøjede effektiviserings- og omprioriteringskrav fortsat skal gennemføres, når den samlede økonomi kendes i august/september, skal forvaltningerne tilrettelægge arbejdet med de yderligere 0,25 %-point således, at de enkelte udvalg i løbet af foråret skal pege på konkrete områder, hvor det øgede effektiviserings- og omprioriteringskrav skal realiseres. Dette arbejde skal være færdig senest samtidig med, at udvalgene godkender deres budgetbidrag i juni.

Det betyder konkret, at de respektive forvaltninger fortsat skal arbejde med det samlede effektiviserings- og omprioriteringskrav på 0,75 %-point, som de plejer, hvor de enkelte udvalg kun skal involveres, hvis realiseringen forringer serviceniveauet. Samtidigt skal det være muligt særskilt at opgøre de tiltag, der bidrager til de nye 0,25 %-point.

Værktøjer til arbejdet med effektiviseringer og omprioriteringer

I Effektiviserings- og omprioriteringsstrategien indgår der 6 værktøjer, som kan bringes i anvendelse, når der skal arbejdes med effektiviseringsdagsordenen i forvaltningerne.

Økonomiudvalget peger desuden på to yderligere områder, som kan bringes i spil. Det drejer sig om tilskud og puljer samt historiske særbevillinger.

Tilskud og puljer i Odense Kommune

Der ydes hvert år tilskud til en række arrangementer og foreninger i Odense Kommune. Tilskuddene gives blandt andet indenfor kultur-, social-, fritids- og idrætsområderne. Tilskuddene er med til at fremme og ofte muliggøre, at et arrangement kan afholdes og give værdi til byen.

Økonomiudvalget ønsker, at de enkelte udvalg får et overblik over egne tilskud og puljer, hvor formål og anvendelse fremgår. Det gælder både dem, der ligger på driften, og dem på de løbende anlægsrammer. Overblikket skal være med til at bidrage ind i effektiviserings- og omprioriteringsarbejdet i udvalget og forvaltningen.

Historiske særbevillinger fra 2018 og frem

Odense Kommune har igennem en årrække haft tradition for at have mindre særbevillinger i udvalgenes rammer, som både kan være givet i forbindelse med politiske budgetforlig eller opstået som følge af en administrativ praksis.

Særbevillingerne kan være givet for at fremme et bestemt formål eller ud fra et ønske om at forbedre serviceniveauet eller for at understøtte en bestemt incitamentsstruktur eller måske for at honorere en bestemt målgruppe m.m.

Økonomiudvalget ønsker, at de enkelte udvalg danner sig et overblik over omfanget af disse særbevillinger, hvor formål og anvendelse fremgår. Det gælder dem, der ligger på driften. Overblikket kan være med til at bidrage ind i effektiviserings- og omprioriteringsarbejdet i udvalget og forvaltningen.

Direktørgruppen skal i løbet af foråret 2024 drøfte arbejdet med effektiviseringer og omprioriteringer herunder overblik over tilskud og puljer samt historiske særbevillinger med henblik på tværgående viden og læring.

De økonomiske måltal

Der er vedlagt et bilag til sagen, som beskriver, hvordan de økonomiske måltal så ud ved Vedtaget Budget 2024, og hvordan måltallene foreløbigt ser ud nu med tilføjelse af det nye overslagsår 2028 og budgettilretningerne i sagen.

Borgmesterforvaltningen forventer, at måltallene vil være mere positive, når det samlede billede af økonomien vises på byrådets kvartalsmøde i august. Det skyldes, at der forventes at blive lagt penge i kassen ved regnskabsafslutningen for 2023, og at der forventes at indgå demografimidler i økonomiaftalen for 2025, men dog også en negativ skattesanktion.

Bestillinger af budgetbidrag

Oversigt over Økonomiudvalgets bestillinger af bidrag til Udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag 2025:

1. Analyse af fremtidens administration (Økonomiudvalget)
2. Videreførelse af digitaliseringssporet til Budget 2025 (Økonomiudvalget)
3. Beskrivelse af udvalgenes budgettal og bemærkninger (alle udvalg).
4. Forslag til anlægsønsker (alle udvalg).
5. Forslag til demografiregulering 2025-2028 (indgår i budgetforslag/budgetforhandling).
6. Forslag til revideret budget for de konjunkturfølsomme anlægsområder (By- og Kulturudvalget).
7. Administrative bidrag (alle udvalg).

I nedenstående afsnit gives en beskrivelse af de enkelte budgetbidrag.

Budgetbidrag 1 - Analyse af fremtidens administration – bredere perspektiv

Odense Kommune har igennem en årrække og med jævne mellemrum haft fokus på at nedbringe administrationsudgifter i kommunen – senest med administrationsanalysen i Budget 2021, hvor løn- og personalemedarbejdere og dele af regnskabsmedarbejdere blev samlet i en forvaltning.

Der har også været fokus på at nedbringe administrationsudgifterne fra nationalt hold. Regeringen har tilkendegivet i regeringsgrundlaget, at udgifterne til administrative opgaver i kommuner og regioner skal nedbringes med 3 mia. kr. frem mod 2030 med henblik på at finansiere den ekstraordinære ramme til løn og arbejdsvilkår i den offentlige velfærd. Der indgik derfor i første omgang en administrationsbesparelse i Økonomiaftalen for 2024 på 0,7 mia. kr., hvor Odenses andel udgjorde 24,7 mio. kr. i 2024 og frem. Det forventes, at den resterende del af administrationsbesparelsen på 2 mia. kr. vil blive indarbejdet i de årlige økonomiaftaler frem mod 2030. Odenses andel forventes at udgøre samlet ca. 50 mio. kr.

For at understøtte kommunernes arbejde med at reducere udgifterne til administrative opgaver er regeringen og KL gået i gang med at etablere et flerårigt samarbejdsprogram. Programmet skal have et bredt sigte, der bl.a. omfatter administrative back-office-funktioner, øget borgernær tid og færre dokumentationsopgaver blandt velfærdsmedarbejdere mv.

Samarbejdsprogrammet var ikke klar til Budget 2024 og er fortsat under udvikling. Realiseringen af den første del af administrationsbesparelsen i Odense Kommune blev derfor indhøstet på en række områder.

Økonomiudvalget ønsker, at der fortsat sættes fokus på at nedbringe administrationsudgifter og her tænkes administration i bredeste forstand. Det sker dels for at være på forkant og give tid til analysedelen i forhold til den resterende del af administrationsbesparelsen, og dels for at gøre kommunen klar til fremtidens administration.

Analysen skal således ikke alene se snævert på de klassiske administrative opgaver, men bredes længere ud, således der også vil være fokus på de administrative opgaver tættere på borgeren. Analysen skal desuden også matche intentionerne i samarbejdsprogrammet. Det forventes, at samarbejdsprogrammet vil bibringe statslige afbureaukratiseringer, som skal indhøstes efterhånden, som de kommer, men Odense vil skulle realisere en stor del af besparelsen selv. Det er derfor, analysen igangsættes med forventning om at håndtere administrationsbesparelsen på ca. 50 mio. kr.

Analysen skal nytænke den administrative opgaveløsning i bred forstand, og den skal ikke lade sig begrænse af, hvordan vi gør det i dag, men have fokus på fremtiden. Det betyder, at der også skal ses på de organisatoriske rammer og skillelinjer med friske øjne. Vanlig praksis må gerne blive udfordret og taget livtag med, og så må kunstig intelligens, BingChat mv. også gerne blive tænkt ind i løsningerne.

Budgetbidraget skal udarbejdes af Økonomiudvalget med inddragelse af direktørgruppen. Direktørgruppen skal som det første udpege en række genstandsfelter og delanalyser. I forbindelse hermed kan der indgå en overvejelse om behovet for ekstern hjælp og kompetencer i forhold til at se med nye øjne på løsning af Odense Kommunes administrative opgaver.

Analysen af fremtidens administration løber over 1,5 år, og skal dermed indgå som budgetbidrag ad to omgange. Budgetbidraget skal første gang indarbejdes i Udkast til Økonomiudvalgets budgetforslag for 2025, og består af de første delresultater i analysen. Heri kan tiltagene i samarbejdsprogrammet, som indgår i Økonomiaftalen 2025, også indarbejdes og høstes.

Budgetbidraget til Budget 2026 skal vise forslag til konkret udmøntning og realisering af fremtidens administration.

Budgetbidrag 2 - Videreførelse af digitaliseringssporet fra Budget 2024

Digitalisering er måske det stærkeste forandringsværktøj, som kommunerne råder over. Derfor er det et af de centrale elementer for at kunne løse arbejdskraftudfordringen, som Odense Kommune allerede nu ser ind i på visse områder, og som vil stige i omfang i de kommende år. Her vil der være knaphed på pædagoger, lærere, SOSU'ere, sygeplejersker mv.

I Budget 2024 blev der igangsat en budgetanalyse – Velfærdsteknologi, digitalisering og rekruttering – som skulle beskrive indsatser, der kunne bidrage til at sikre 350 flere medarbejdere i 2030 via digitalisering og velfærdsteknologi. Der blev her foreløbigt peget på to områder: SkærmBesøg i hjemmeplejen (Ældre- og Handicapudvalget) og Automatisering og selvbetjening (alle forvaltninger), som fuld indfaset i 2030 vil kunne frigøre 30-50 årsværk.

Kunstig intelligens (AI) og ny teknologi vil kunne ændre måden, vi leverer velfærd til vores borgere med højere kvalitet og lavere omkostninger til følge. Byrådet har med Odenses Digitale Fremtid skabt en ramme for at arbejde med digitalisering og AI. Dette arbejde videreføres ind i arbejdet med Budget 2025. Frekvensen, hvormed vi får nye teknologiske muligheder, accelererer. Der vil derfor løbende blive arbejdet med at optimere og udarbejde konkrete

business cases på applicering af ny teknologi. Et forslag til dette kunne være, at der udvælges nogle områder, hvor der ønskes, at der laves en effekt med AI. Med andre ord skal der præsenteres en vision for, hvordan AI kan bruges i opgaveløsningen på forskellige områder. Med udgangspunkt i visionen afsøges mulige løsninger i partnerskaber med private aktører. Løsningerne skal kunne frigøre medarbejdere og understøtte digital inklusion og tryghed.

Videreførsel af digitaliseringsporet er med til at understøtte arbejdet med at sikre 350 flere medarbejdere i 2030. Provenuet fra business casene bliver således i udvalgene, og kan dels være med til at bidrage til at løse personalemangel, og dels være med til at bidrage ind i udvalgenes effektiviserings- og omprioriteringskrav, som forhøjes med denne sag.

Budgetbidraget skal være en status på de konkrete business cases herunder partnerskaber, som der løbende bliver arbejdet med i 2024, og som vil blive implementeret i Budget 2025 eller nærmeste fremtid med delmål og indsatser. Dermed følges ambitionen om de 350 årsværk, og der gives et overblik over, hvor vi lykkedes med at frigøre medarbejdere via digitalisering og, hvilke områder der måske har brug for yderligere fokus og nye indsatser eller teknologier.

Budgetbidraget skal udarbejdes af Økonomiudvalget med inddragelse af Direktørgruppen.

Budgetbidrag 3 - Beskrivelse af udvalgenes budgettal og bemærkninger

Odense Kommune anvender rammestyring som det overordnede økonomiske styringsværktøj. Fordelen er, at det i høj grad giver fagudvalgene handlefrihed og fleksibilitet i forhold til budgettering, opfølgning og økonomisk omprioritering. Med rammestyring og en høj grad af beslutningskompetence i de enkelte udvalg vil fagudvalgsmedlemmer i kraft af deres løbende stillingtagen til økonomiske anliggender altid have større detailindsigt i de respektive udvalgs økonomi og rammebetingelser, end de øvrige byrådspolitikere har.

For at understøtte indblikket i udvalgenes budgetter skal hvert udvalg udarbejde et budgetbidrag med beskrivelse af udvalgets område med tilhørende budgettabeller.

Budgetbidrag 4 - Forslag til anlægsønsker

Alle udvalg har som tidligere år mulighed for, som en del af deres budgetbidrag, at komme med anlægsønsker. For at et anlægsønske kan indgå i Indblik – Anlæg, skal det have en vis volumen, som ikke umiddelbart vil kunne finansieres indenfor udvalgets egen ramme.

Herudover skal det opfylde et eller flere af nedenstående kriterier:

- Anlægsønsket skal være opstået som følge af et fagligt ønske, der understøtter et eller flere af Odensemålene.
- Anlægsønsket er opstået som følge af et akut behov for påbud og stærkt nødvendig renovering.
- Anlægsønsket skal sikre, at Odense Kommune har den fornødne kapacitet i rette tid til at følge med den demografiske udvikling både i forhold til bygningsmasse og infrastruktur.

For at sikre en strategisk sammenhæng og ensartethed vil Stabschefforum og Direktørgruppen løbende blive involveret i processen omkring anlægsønsker. På kvartalsmødet i august vil udvalgenes anlægsønsker være samlet i en opdateret udgave af Indblik – Anlæg.

Publikationen vil også indeholde en beskrivelse af kommunens nuværende anlægsp portefølje.

Budgetbidrag 5 – Forslag til demografiregulering for 2025-2028

I Budget 2024 blev Odense Kommunes demografimodel efterset. Her blev enhedspriserne genberegnet og udgiftsområder gennemgået. Det blev i samme ombæring besluttet, at der skal laves en undersøgelse af effekten af sund aldring til Budget 2026.

Der vil blive lagt op til dels en tilpasning af udvalgenes rammer i 2025-2027, som følge af ny befolkningsprognose 2024, og dels en tilpasning af udvalgenes rammer i forhold til det nye overslagsår 2028. I Budget 2025 indgår et nyt overslagsår 2028, hvor et eventuelt merbehov, som følge af flere børn og ældre fra 2027 til 2028 kan indlægges i udvalgenes rammer. Merbehovet er foreløbigt opgjort til ca. 60 mio. kr. med befolkningsprognose 2023.

En eventuel tilpasning af udvalgenes rammer i 2025-2028 vil indgå som en del af budgetforhandlingerne om Budget 2025.

Budgetbidrag 6 – Forslag til revideret budget for de konjunkturfølsomme anlægsområder

De konjunkturfølsomme anlægsområder vedrører dels jordforsyningsområdet og dels udlejningsejendomme. Disse områder er kendetegnede ved at være styret af udefra kommende faktorer, som Odense Kommune ikke i væsentlig grad kan påvirke. Det har betydning for budgetlægningen og økonomistyringen af områderne.

By- og Kulturudvalget skal derfor udarbejde et særskilt budgetbidrag, som beskriver forslag til revidering af budgettet for de konjunkturfølsomme anlægsområder.

Budgetbidrag 7 - Administrative bidrag

De administrative bidrag vedrører takster, frigivelse af anlæg med stjernemarkering og skøn for driftsoverførsler. Alle tre dele vil blive indarbejdet i Udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2025.

Øvrige bestillinger

Mindre bøvl, mere mening – færre regler

Odense Kommune har i de seneste år haft fokus på at reducere regler og unødige dokumentation på en række områder. Det gælder især Ældre- og Handicapudvalget, som i Budget 2023 igangsatte en proces med henblik på at arbejde med at reducere antallet af regler på ældreområdet.

I Budget 2024 blev der også igangsat en budgetanalyse vedrørende afskaffelse af unødige regler og dokumentation. Her arbejdede tre udvalg herunder Ældre- og Handicapudvalget med budgetanalysen til Budget 2024, mens de resterende fire udvalg skulle arbejde med samme budgetanalyse til Budget 2025.

Økonomiudvalget har den 10. januar 2024 fået en status på Ældre- og Handicapudvalgets arbejde med færre regler på ældreområdet. Udvalget ønsker, at erfaringerne fra Ældre- og Handicapudvalgets arbejde med færre regler bredes ud til de øvrige udvalg. Bestillingen fra Budget 2024 laves derfor om således, at alle udvalg i stedet skal arbejde med ”mindre bøvl – mere mening og færre regler” i egne forvaltninger.

Budgetbestillingen skal foregå i et samspil mellem den enkelte forvaltning og udvalget, og er ikke et budgetbidrag. Direktørgruppen skal i løbet af foråret 2024 drøfte arbejdet i forvaltningerne ud fra et lærings- og vidensdelingsperspektiv.

Arbejdet med effektstyring i 2024

Odense Kommune har fokus på at skabe effekt for borgere og virksomheder i byen. Omdrejningspunktet for effektarbejdet er Odensemålene og de politiske udvalgs effektmål.

I 2023 har samtlige udvalg fastsat nye mål for denne byrådsperiode, og Økonomiudvalget har drøftet, hvordan effektuniverset kan blive mere levende. Økonomiudvalget har ønsket, at der skal skabes et mere handlingsanvisende effektunivers, hvor det bliver muligt at drøfte og løse de komplekse udfordringer, kommunen står over for.

Det betyder, at der i 2024 vil blive ændret i de vanlige effektopfølgninger til fagudvalg og byråd, ligesom der vil faciliteres nye politiske temadrøftelser omkring konkrete effektmål, udvikling og prioriteringsmuligheder.

Bevillinger, som løber til og med 2024

Der er til sagen vedlagt som bilag en oversigt over bevillinger, som udløber i 2025. De midlertidige bevillinger er givet i tidligere budgetter. Det vil være op til politisk prioritering, om nogle af disse skal fortsætte i 2025 og frem. En fortsættelse vil kræve, at der findes finansiering til det.

Nogle af de større bevillinger, som udløber er:

- Tiltrækning og tilknytning af flere velfærdsmedarbejdere (flere udvalg – 11,1 mio. kr.).
- Udvidelse af Alle unge skal med (Beskæftigelses- og Socialudvalget - 7,8 mio. kr.).

Økonomiudvalget kan, ligesom i de foregående år, bestille en analyse af nogle af indsatserne, som udløber, med beskrivelse af effekt og konsekvens.

I forbindelse med Finanslov 2021 blev der afsat midler til "Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen". Det svarer til godt 17,5 mio. kr. i 2024 for Odense Kommune, som er anvendt på området under Ældre- og Handicapudvalget. Midlerne overgår i 2025 til bloktilskuddet og overgår derfor efter Odense Kommunes økonomistyringsprincipper til fælles politisk prioritering. En eventuelt anderledes prioritering af midlerne vil indgå i de videre politiske drøftelser frem mod udkast til Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2025.

Øvrige elementer i rammeudmeldingen og budgetprocessen

Årligt bidrag til finansiering af Velfærdens Fundament

I 2020 blev der indgået en aftale om Velfærdens Fundament, som handler om at sikre velfærdens fysiske rammer frem mod 2030. Der skal bruges 1,8 mia. kr. på at øge kapaciteten og modernisere bygninger, så rammerne om velfærden i kommunen løftes. Finansieringen herunder til afledt drift skal findes i råderummet fra de årlige budgetter.

En del af anlægsråderummet i Budget 2025 svarende til 110,5 mio. kr. er derfor i rammeud-meldingen indlagt som finansiering af Velfærdens Fundament. Derudover er der indlagt afledt drift på 5,0 mio. kr. årligt i 2026 og frem, som frigives, når de enkelte anlægsprojekter under Velfærdens Fundament står færdige.

Inddragelse af MED-organisationen i budgetprocessen

Der vil igennem budgetprocessen ske en løbende inddragelse af MED-organisationen, som består af ledere, arbejdsmiljørepræsentanter og medarbejderrepræsentanter.

Medarbejderinddragelse vil ske på forskellige tidspunkter og efter relevans i de enkelte forvaltninger. MED-udvalgene vil dog som minimum blive involveret i arbejdet omkring udvalgenes budgetbidrag i foråret 2024 og have mulighed for at komme med bemærkninger til Økonomiudvalgets Budgetforslag 2025 og til byrådets 2. behandling af Budget 2025.

Høring af råd i Odense Kommune

I Odense Kommune er der nedsat en række råd, som kan rådgive byrådet og forvaltningerne om fagpolitiske spørgsmål. De kan desuden formidle synspunkter og være bindeled mellem borgere og byråd på de forskellige områder. De er således et vigtigt kontaktoorgan i forhold til at varetage bestemte gruppers interesser, som måske ikke ellers ville blive hørt. Det drejer sig her om følgende råd: Udsatterrådet, Ældrerådet, Handicaprådet, Fælleselevrådet og Folkeoplysningsudvalget.

Rådene kan komme med høringssvar til deres respektive udvalg, når udvalgene behandler deres budgetbidrag. Høringssvarene skal være de respektive forvaltninger i hænde senest den 14. juni 2024.

Tids- og handleplan for budgetlægningen for 2025

Der er som bilag vedlagt en overordnet tids- og handleplan for den kommende budgetproces. Den angiver de mest centrale tidsfrister og placerer ansvaret for opgavernes udførelse. I tidsplanen indgår desuden datoerne for de politiske behandlinger af de to Effekt- og Økonomi-opfølgninger i 2024 og Årsberetning for 2023 samt dato for de fire kvartalsmøder.

Formatet for opfølgningerne forventes justeret jf. afsnittet om ”Arbejde med effektstyring i 2024”

Udmeldte foreløbige budgetrammer på baggrund af sagen

I forbindelse med denne sag får udvalgene udmeldt de økonomiske rammer på styringsområderne Service, Særlige driftsområder og Anlæg samt på styringsområdet Finansposter, herunder Renter, Afdrag på ældreboliger og Balanceforskydninger.

Rammerne tager afsæt i budgetoverslagsårene, sådan som de så ud ved vedtagelse af Budget 2024 tillagt de økonomiske konsekvenser af følgende ændringer:

- Konsekvenser af vedtagne budgetændringer til og med byrådsmødet den 7. februar 2024
- De økonomiske konsekvenser af denne sag, herunder tekniske korrektioner og øvrige budgetændringer samt kopiering af sidste overslagsår 2027 til 2028.

I økonomibilaget er der en oversigt over tekniske korrektioner og øvrige budgetændringer.

Økonomi

Sagen indgår i budgetarbejdet for Budget 2025. Sagens økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning, vil først blive opgjort, når Økonomiudvalgets Budgetforslag for 2025 foreligger. I økonomibilaget er vist de bevillingsmæssige konsekvenser af sagen.

Bilag

Tidsplan for budgetproces 2025

Bevillingsudløbsliste til Budget 2025

De økonomiske måltal i Budget 2024 og de foreløbig for Budget 2025

Økonomibilag til rammeudmeldingen for Budget 2025

Punkt 7: B-sag: Arbejdsklausuler i Odense Kommunes selskabers erhvervslejekontrakter

88.00.00-G01-105-23

Resume

Med denne sag skal Økonomiudvalget beslutte, hvorvidt arbejdsklausulens anvendelsesområde skal udvides til at gælde for Odense Kommunes selskabers erhvervslejekontrakter.

I forlængelse af arbejdet med revideringen af arbejdsklausulen er det blevet undersøgt, om og i hvilket omfang arbejdsklausulens anvendelsesområde kan udvides. Dette både for Odense Kommune og for Odense Kommunes selskaber.

På Økonomiudvalgets møde den 24. januar 2024 blev dette drøftet, og nærværende sag er en opfølgning på den drøftelse for så vidt angår Odense Kommunes selskabers erhvervslejekontrakter.

Borgmesterforvaltningen vurderer, at de samlede argumenter, herunder lovlighed og juridisk kompleksitet, arbejdsmarkedets parterrolle, den manglende sædvane, potentielle økonomiske og konkurrencemæssige konsekvenser og Odense Kommunes egen begrænsning i at anvende klausulen på sammenlignelige kontrakter, taler imod at udvide anvendelsesområdet for arbejdsklausulen til at gælde for Odense Kommunes selskabers erhvervslejekontrakter.

Effekt

Sagen har ingen konsekvens for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender, at Odense Kommunes ejerpolitik fastholdes, og at det således ikke tilføjes, at selskaberne skal anvende arbejdsklausulen i forbindelse med deres erhvervslejekontrakter.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender Borgmesterforvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

Byrådet vedtog den første arbejdsklausul den 9. oktober 2013. Arbejdsklausulen er aktuelt under revidering, og i denne forbindelse er det blevet undersøgt, om og i hvilket omfang arbejdsklausulens anvendelsesområde eventuelt kan udvides. Dette både for Odense Kommune og for Odense Kommunes selskaber.

På Økonomiudvalgets møde den 24. januar 2024 blev dette drøftet, og nærværende sag er en opfølgning på den drøftelse for så vidt angår erhvervslejekontrakter for Odense Kommunes selskaber.

Er det muligt at indføre arbejdsklausuler på selskabernes erhvervslejekontrakter

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at Odense Kommunes selskaber som udgangspunkt godt kan indsætte arbejdsklausulen som et krav i deres erhvervslejeaftaler. Der kan dog være særlovgivning, som begrænser det enkelte selskab i at anvende arbejdsklausulen på erhvervslejekontrakter. Odense Havn har fået udarbejdet en juridisk vurdering der bl.a. peger på, at de ikke kan indføre arbejdsklausulen i deres erhvervslejekontrakter grundet særlovgivning.

Udover, at det er muligt at stille krav om arbejdsklausulen i erhvervslejekontrakterne, er der en række øvrige opmærksomhedspunkter, der bør indgå i den samlede vurdering af, om arbejdsklausulens anvendelsesområde skal udvides til også at dække selskabernes erhvervslejekontrakter.

Øvrige opmærksomhedspunkter

Borgmesterforvaltningen har ikke kendskab til andre myndigheder eller selskaber, der anvender arbejdsklausuler i erhvervslejekontrakter, og Borgmesterforvaltningen vurderer, at det vil være højst usædvanligt at indarbejde arbejdsklausulen som et krav ved udleje.

På baggrund af drøftelsen i Økonomiudvalget den 24. januar 2024 er det endvidere Borgmesterforvaltningens forståelse, at arbejdsmarkedets parter bør varetage de arbejdsretlige problemstillinger, der måtte opstå på dette område.

Endvidere kan der argumenteres for, at Odense Kommunes selskaber ikke bør bruge arbejdsklausuler i erhvervslejekontrakter, når Odense Kommune ikke selv kan indarbejde en sådan klausul i kommunens egne erhvervslejekontrakter.

Endelig vurderer Borgmesterforvaltningen, at en udvidelse til erhvervslejekontrakter kan medføre, at lejemålene bliver mindre attraktive. Dette vil i særdeleshed gå ud over økonomien og konkurrenceevnen for de af selskaberne, der agerer på et 100 % kommercielt marked, og som ikke har indtægter fra helt eller delvist monopollignende markeder.

Alternativer til krav om anvendelse af arbejdsklausulen

Borgmesterforvaltningen gør opmærksom på, at Odense Kommune, på mindre indgribende vis, kan søge at fremme og understøtte intentionerne med arbejdsklausulen.

Der fremgår eksempelvis allerede nu i Ejerpolitikken i afsnittet om "Forventningerne til Odense Havn A/S", at: "Selskabet skal søge at bevirke, at også havnens lejere arbejder for tilsvarende arbejds- og sociale klausuler som Odense Kommunes. Dette kan eksempelvis ske ved, at Selskabet udarbejder og udleverer kodeks for bæredygtig og samfundsansvarlig selskabsadfærd til lejerne."

Dette kunne udvides til at gælde for alle selskaberne i ejerpolitikken, og for de øvrige selskaber i det omfang Odense Kommunes indflydelse kan gøres gældende overfor selskaberne.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 8: B-sag: Sagsbehandlingstider i Borgmesterforvaltningen 2023

85.02.00-P22-1-24

Resume

I denne sag skal Økonomiudvalget godkende sagsbehandlingstiderne i Borgmesterforvaltningen.

Odense Byråd besluttede den 23. november 2016, at det enkelte udvalg skal foretage de nødvendige ændringer i udvalgets vejledende sagsbehandlingstider. Således at de offentliggjorte sagsbehandlingstider giver et retvisende billede af de faktiske forhold.

Sagsbehandlingstiderne er et udtryk for, hvor lang tid, der maksimalt må gå, fra Borgmesterforvaltningen modtager en ansøgning eller henvendelse, til der foreligger en bevilling eller afgørelse for borgeren.

De samlede sagsbehandlingstider fremgår af sagsfremstillingen.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget godkender sagsbehandlingstiderne i Borgmesterforvaltningen, som præsenteret i sagsfremstillingen.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender Borgmesterforvaltningens indstilling.

Sagsfremstilling

Borgmesterforvaltningen har gennemgået og vurderet de offentliggjorte sagsbehandlingstider. Vurderingen er foretaget ud fra de enkelte afdelingers kendskab til den reelle sagsbehandlingstid.

Forvaltningens gennemgang har ikke givet anledning til ændring af de eksisterende sagsbehandlingstider.

Forvaltningen anbefaler, at Økonomiudvalget godkender sagsbehandlingstiderne, som de fremgår af skemaet nedenfor.

Sagsbehandlingstiden for Bevillingsnævnet ændret fra 4-5 uger til 5-6 uger. De øvrige sagsbehandlingstider er uændrede.

Område	Sagsbehandlingstid	Bemærkninger
Sagsbehandling af reguleringer af grundskylden i perioden 2021, 2022 og 2023 på grund af nye vurderinger, varetages fortsat i kommunerne	14 dage	Opkrævning af grundskyld overgik til skat pr. 1. januar 2024. Der er dog forsat delopgaver, der i en overgangsperiode skal sagsbehandles i kommunerne, inden opgaverne kan overdrages til skat.
Sagsbehandling af eksisterende lån til betaling af ejendomsskat vil i en overgangsperiode fortsat blive varetaget af kommunen	14 dage	Opkrævning af grundskyld overgik til skat pr. 1. januar 2024. Der er dog forsat delopgaver, der i en overgangsperiode skal sagsbehandles i kommunerne, inden opgaverne kan overdrages til skat.
Sagsbehandling af fritagelse for betaling af grundskyld	14 dage	
Henvendelser vedrørende opkrævning af kommunens tilgodehavende	14 dage	
Bevillingsnævnet	5-6 uger	Bevillingsnævnet har som udgangspunkt møde den sidste mandag i hver måned. Nævnet modtager sager til behandling fra Fyns Politi, når en ansøgning er fuldt oplyst.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 9: D-sag: Foretræde fra Fjernvarme Fyn

24.00.00-G01-179-21

Resume

Fjernvarme Fyn vil på mødet give Økonomiudvalget en orientering om selskabets arbejde med CO2-fangst. Der kan i mødet forekomme fortrolige oplysninger.

Fra Fjernvarme Fyn deltager selskabets bestyrelsesformand Mads Søndergaard Thomsen, næstformand Lars Havelund, adm. direktør Louise Saabye Høst samt udviklingschef Kim Winther.

Fra Klima- og Miljøforvaltningen deltager adm. direktør Michael Wognsen Frederiksen.

Fra By- og Kulturforvaltningen deltager adm. direktør Erik Jespersen.

Fra Borgmesterforvaltningen deltager chefkonsulent Brian Frederiksen.

Beslutning

Orientering givet.